

P 5 0 9 2 4 1

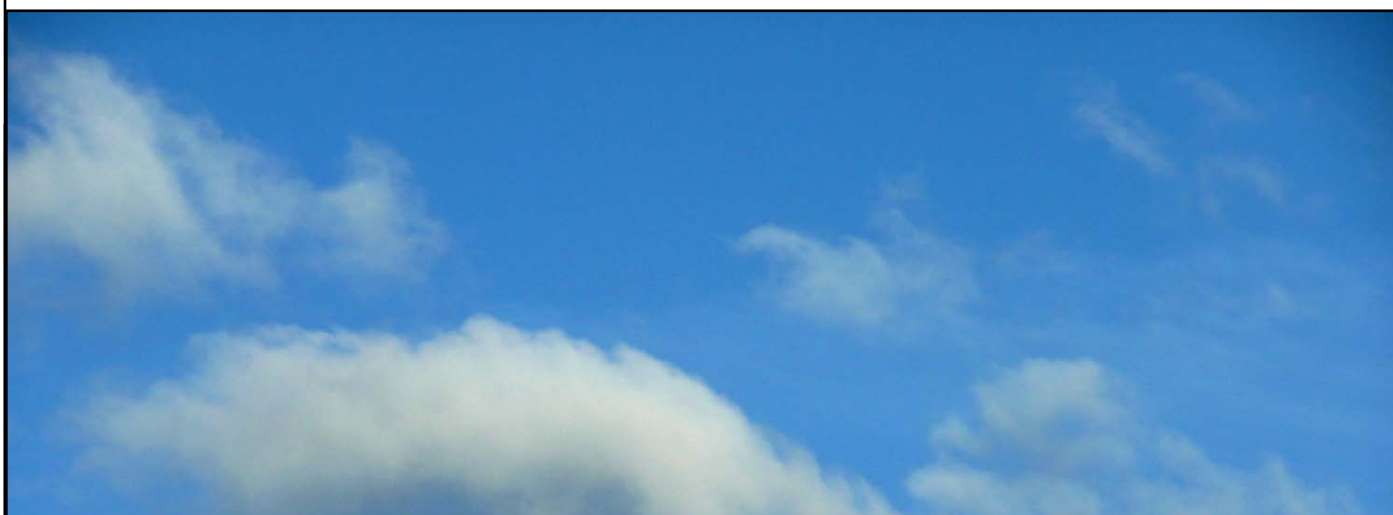
België - Belgique
PB
3500 Hasselt 1
12/3487

Afgiftkantoor
3500 Hasselt
Mailcenter

Natuur. Paalsteen

www.natuurpunthasseltzanhoven.be

Nocturne

natuurpunt
Hasselt-Zonhoven

De wolken zijn in traag bewegen.
De blaadren vallen, en de wegen
ontzomeren. - Des avonds staat
het donker weer stil open boven
de schrale takken, het gehavend loover.

Het laatste blaadrenruischen wordt
een droog loom ritselen, - de zomer,
de zomer is verdord.

Henri Bruning

Leuk groen gespuis op de SAP plantenwandelingen

We trekken er van mei tot augustus elke woensdag op uit, dat weten jullie ondertussen allemaal. En dat we dan geregeld leuke soorten tegen het lijf lopen maakt het natuurlijk alleen maar boeiender. Een aantal van die «speciallekes» die we deze zomer vonden zetten we hieronder even op een rijtje.

We startten begin mei al met leuke dingen op de Rode Vijvers: ronde zonnedauw bleek goed uitgebreid, aarvederkruid doet het nog steeds erg goed, er stond loos blaasjeskruid en ook blauwe knoop en knolsteenbreek. Deze laatste zouden we later ook op meerdere andere plekken aantreffen: op Domein Kiewit, langs de Mombeek en op de Pomperik. Op dit laatste gebied stonden natuurlijk tal van wel heel aparte dingen. Het is dan ook niet voor niets één van de schitterenste graslanden van heel ons land. We vonden er juweeltjes als kleine schorseneer, kranskarwij en een massa gevlekte orchissen, liefst 12 soorten zeggen, waaronder bijzondere als de blauwe-, de geelgroene-, de vos- en vooral de bleke zegge, maar ook zeegroene muur en hèèl veel blauwe knoop.

Ook de wegberm van de Kauwbosstraat in Zonhoven bleef in goede conditie, ondanks de twee opeenvolgende strenge winters. Gevlekte orchis en beklierde ogentroost bleken nog steeds aanwezig; dophei, tandjesgras en tormentil waren fors toegenomen. Het heidekartelblad leek wat minder voor te komen, maar we waren er ook later op het seizoen. Anderzijds vonden we borstelgras en ook de grote tijm was terug van weggeweest, met meerdere bloeiende planten op het rond punt.

In de natuurten op Domein Kiewit stonden honderden brede orchissen samen met geelgroene vrouwenmantel. Kiewit heeft inmiddels zowel ronde- als kleine zonnedauw. Princenhof bood onverwachts de Europese blazenstruik en de grote ereprijs, iets nieuws blijkbaar in onze contreien. Langs de Mombeek vonden we nog karwijselie op een nieuwe plaats. De omgeving van de Zusterkloosterbossen in Kermt was goed voor vijfdelig kaasjeskruid, absintalsem en het gewoon schaduwkruiskruid.

Groot nagelkruid

A.S.

Loos blaasjeskruid

A.S.

Later op het seizoen troffen we slangenwortel aan op Wijvenheide, ter hoogte van de Sint-Jansvijvers. Daar bleek ook het (invasieve) groot nagelkruid stilaan overal voor te komen. En of het een goede zaak is dat we dit ook op Kiewit aantreffen is maar de vraag.

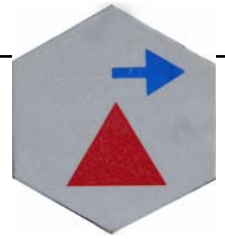
De gespleten hennepnetel bleek in het woongebied van de boomkickers rond de St.-Jansvijvers alvast ook goed aanwezig.

A.S.

Ronde zonnedauw

Maar laten we eindigen met hetgeen onze Luc Vanoppen het meest vreugde heeft gebracht: het terug massaal verschijnen van de (Europees beschermde) drijvende waterweegbree op meerdere plaatsen op de Zonderik. En dat door er éénmaal «goed» water door te laten stromen. Dat de moerasweegbree, glaskroossoorten, vlottende bies en anderen daar mee van profiteren, is dan gewoon mee genomen...

Dagtocht in de Hoge Venen

Op zondag 17 oktober organiseert Natuurpunt een dagtocht in de gesloten zones van het Belgisch oudste natuurreserveaat: "La Réserve Naturelle Domaniale des Hautes-Fagnes": **RNDHF**.

We doen er een rondwandeling van ca. 16 km. doorheen unieke biotopen die voor het gewone publiek gesloten zijn, de zgn. C-zones. Uitleg en toelichting zijn voorzien.

We stappen er door oerbiotopen die sinds de ijstijd bijna ongewijzigd zijn gebleven: doorheen prachtige en ongewone flora & fauna, actief hoogveen, natuurlijke bossen zoals het lijsterbesbosje van Groneux, het berkenbos in Drélo, eiken in Geitzbusch.

Volgens het reglement mag zo een bezoekersgroep niet meer dan 22 personen tellen. Vandaar dat enkel de vooraf eerst ingeschrevenen mee kunnen!

Het **RNDHF** werd in 1957 opgericht als het eerste Belgische natuurreserveaat. Nu beslaat het gebied ongeveer 6.000 ha. en dat na eeuwenlange strijd. Omstreeks 1800 al voerde Marie-Anne Libert, professor in sporenplanten aan de Universiteit Luik, er een eerste wetenschappelijk bodemonderzoek uit. Zij benadrukte de uitzonderlijke eigenschappen van dit hoogplateau en ijverde toen al voor bescherming. Vandaag doen "Les Amis de la Haute Fagne" dat, en zo treden ze verder in haar voetsporen.

Grote delen van het reserveaat worden op de oude kaarten aangeduid als "Terre d'Orange" of "Terre de Nassau" (Comptes de Nassau). Die waren sinds 1226 eigendom van de Heer van Bütgenbach, die in 1451 vazal werd van de graven van Nassau (Ducs d' Orange).

Het **RNDHF** wordt opgedeeld in twee grote blokken, met hun satellieten. Een derde van die 6.000 ha. ligt in het noordoosten op de lijn Eupen-Monchau, de overige blok meer zuidwestelijk op de lijn Eupen-Robertville.

Het symbool van het **RNDHF** is de zevenster (*Trientalis europaea*), een klein boreaal plantje met 7 kelkblaadjes en slechts enkele cm. hoog, dus niet te verwarren met de bosanemoon.

Frequente regen en het koude klimaat, samen met een bodem van klei en rotsen, die geen water doorlaat, bepalen zoals in het "Hoge Noorden" de habitat van zeer zeldzame boreale planten: zevenster, wolverlei of valkruid, bergvenkel en van ongewone fauna: korhoen, hazelhoen, grijskopspecht, draaihal, maar ook noordse glazenmaker.

Kortom er zijn nog slechts 50 ha. actief hoogveen over. In vergelijking met de tijd van de pionierende prof. Marie-Anne Libert gaat het dus duidelijk om relictten.

Zevenster

Het reserveaat wordt sinds jaar en dag door ontwatering bedreigd, tengevolge van turfontginning, door de monocultuur van fijnsparbossen met hun zaailingen, door verrijking door uit de lucht neerslaande fosfaten, door wandelaars en skiërs die naast 'verstoring' ook de bodem verdichten en - *last but not least* - door brandgevaar!

Sinds 1991 is in het **RNDHF** een nieuw reglement van kracht met een zonering van het gebied in A, B, C en D

zones, om zo vluchtzones voor plant en dier te creëren en om tevens de toegenomen verstoringsdruk door het groeiend aantal toeristen en skiërs terug te dringen. Tevens zijn grote delen tijdens het broedseizoen van 15 maart t/m 15 juni resp. 30 juli, helemaal gesloten. De veelvuldige betreding door de mens draagt bij tot verdichting van de veenbodem. Bij regenweer is dat te zien onder het knuppelpad: op het onderliggende en vroegere pad vormen zich kleine holle wegeltjes die functioneren als afvoerkanaaltjes. De betreding draagt dus bij tot de versnelde afvoer van water en dus ook tot het verdrogingsproces van het veen. Hierdoor komt de typische veenvegetatie in het gedrang en maakt ze plaats voor grassen en russen, die normaal op die plaats niet horen voor te komen.

Er moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen het natuurreserveaat **RNDHF** en het " Parc Naturel Hautes Fagnes-Eifel". Dit laatste ontstond pas in februari 1971, met als symbool de korhoen en werd in 1985 wettelijk in een Duits-Belgisch verdrag vastgelegd.

Het "Natuurpark HV-Eifel" omvat thans 72.000 ha. met 80 dorpen en 16.000 inwoners op Belgisch grondgebied, waaronder het Natuurreserveaat **RNDHF**, Natura 2000-gebieden en verschillende andere reservaten. Van deze oppervlakte is 57,5 % bos, waarvan 75 % naaldbos, vooral fijnspar. Het Duitse deel is ca. 20 maal zo groot als het Belgische! Het doel van dit Natuurpark is landschap en natuurlijk milieu beschermen en herstellen en tevens de authenticiteit bewaren zonder daarbij het leefconfort van de inwoners, de economische en sociale ontwikkeling van het gebied te negeren. Dat betekent kortom een samengaan van natuurtoerisme en economische ontwikkeling.

De twee delen worden afzonderlijk beheerd. De centrale gebouwen zijn het "Centre Nature Botrange" (Robertville) en het Duitstalige "Natuurhuis te Ternell" (Eupen). Het "Centre Nature Botrange" wil met moderne museografie de evolutie doorheen de tijd schetsen, oude lokale ambachten en producten promoten, het landschap en de traditionele habitat bewaren.

Reusachtige exoten langs de Mombeek

en ... hogerop

Planten uit andere klimaatgordels en uit andere continenten, kleine en grote, en al dan niet economisch rendabel: er zijn er meerdere die zich in de loop van de jaren gingen thuis voelen in het Mombeekwater of in de vruchtbare, vochtige bodem van de alluviale vlakte. Denken we aan de watervanellie, aan krabbenscheer, aan de dominant aanwezige populier en bijvoorbeeld ook aan twee grote éénjarige bloeiers: de reuzenberenklauw en de reuzenbalsemien.

Zaad reuzenberenklauw

De reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum* - Apiaceae)

Weelderig en mooi groeien de witte schermen op lange stengels en de grote bladeren van de reuzenberenklauw langs de rechter oever van de Mombeekvallei, in de buurt van het Wimmertingse waterzuiveringstation. Wellicht weg gekieperd uit een nabije tuin waar hij overbodig of bedreigend was. Hij wekte in ieder geval grote bewondering bij een klein groepje Sappers tijdens die warme woensdagavond, begin juli. Deze grote decoratieve plant, oorspronkelijk uit de Kaukasus, moet dezelfde bewondering gewekt hebben bij de eerste Engelse invoerders ervan (19de eeuw). Zowel in het Kaukasisch gebergte als in West Europa groeit deze plant in valleigebieden. Maar die imponerende gigant is fototoxisch: dit betekent dat zijn sap ernstige huidontstekingen (phytophotodermatitis) kan veroorzaken! Ze doen denken aan brandwonden. Dit gebeurt door contact van de plant met de huid die blootgesteld is aan zonlicht (UV-stralen), dikwijls met blijvende littekens als gevolg.

Hij is daarenboven zeer dominant: wat wil je, met zo'n grootte (tot 3 m) en bedreigend sap.

De reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera* - Balsaminaceae)

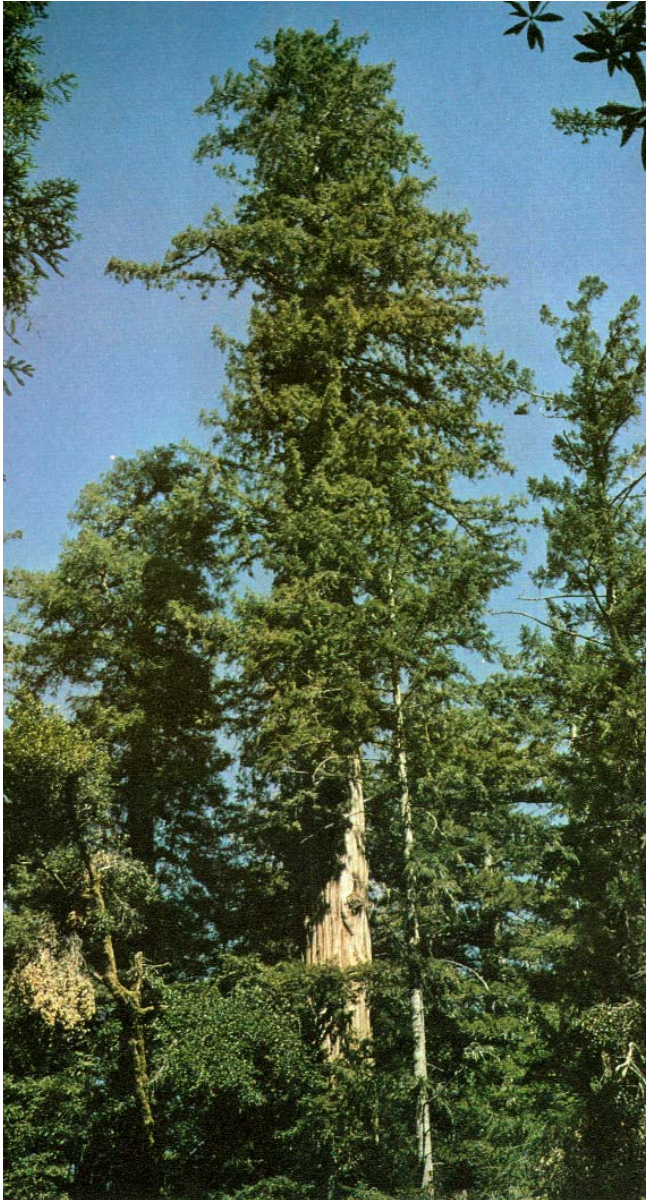
Een eindje stroomafwaarts in de buurt van het smalle betonnen bruggetje over de Mombeek, dat naar Hasselts hoogste punt leidt, staat een andere ingeweken grote soort: de mooi ogende reuzenbalsemien.

Deze plant heeft opvallende 2 tot 5 cm grote bloemen, die van juli tot september bloeien met een lila, roze of lichtgele tot witte kleur. De bloemen staan met twee tot veertien in trossen in de oksels van de bovenste bladeren. De vijf kroonbladen vormen een tunnel, hoed of helm. De bloemen zijn zo speciaal dat je de plant moeilijk met andere kan verwarren. De reuzenbalsemien is afkomstig uit de Himalaya. Pas vanaf het begin van de 20ste eeuw is ze in Europa gaan verwilderen. Op slechts enkele plaatsen groeit de plant langs de Herkse Mombeek.

Ooit zagen we deze *Impatiens glandulifera* over vele honderden meters, als ononderbroken oeverbegeleiders, langs de Mangelbeek in Zolder. Zouden ze er nog groeien?

Reuzenbalsamien

Geboeid door grote bomen, plantten ook wij in 1980 een gigant: de Californische Sequoia sempervirens.

De kustmammoetboom of Redwood (Sequoia sempervirens - Cupressaceae)

Jos Leemans (verwante ziel en vriend van wijlen Paul Vangeel, deze laatste was een eminent plantenkenner) schonk ons een zelf gestekt miniboompje van die soort.

We hadden immers jarenlang in tal van arboreta bewonderend opgekeken naar zijn indrukwekkend grote gestalte en z'n zachte schors gestreeld. Niet alleen zijn voorkomen maar ook zijn verre verleden en zijn huidige natuurlijke standplaats intrigeerden ons. Vóór de ijstijden kwam de boom in de vochtige gematigde gebieden over het hele noordelijke halfrond voor: dus ook hier. Bedenk dat de bruinkool van Europa deels uit stammen van sequoia's ontstaan is. De soort komt nu alleen nog van nature voor in de Nationale Parken in het westen van Noord-Amerika, langs de kust van San Francisco in Californië tot in het zuiden van Oregon waar de steeds aanwezige mist en de zachte temperaturen een ideale omgeving voor deze boom zijn.

Het kranige moederexemplaar van onze sequoia bevindt zich in het arboretum van de Kapellenberg (Winksele). Kranig omdat haar nakomeling reeds dertig jaar stormen en koude winterprikken doorstaan heeft.

In hoeverre deze exoten onze eigen biodiversiteit in de weg staan is voor voor een ander artikel.

De beroemde 110 m hoge « Father of the Forest » in Californië.

Hoe zijn deze planten hier geraakt?

Allicht op dezelfde manier - via de scheepvaart - als het merendeel van de exoten hier geraakte. Botanici, wereldreizigers, kruidenspecialisten, noem ze maar allen plantenliefhebbers die vanuit velerlei beweegredenen (plantenkennis, winstbejag, bezitsdrang, bewondering. . .) jonge planten meebrachten uit de nieuw ontdekte gebieden, in toenemende mate na de eerste verkenningen van de Nieuwe Wereld (16de eeuw). In parken en tuinen, in arboreta en bosgebieden werd er nadien gepronkt met die vreemdsoortige en "nieuwe" planten.

Alida

Ons Gierzwaluwenproject 2010

Dat Hasselt trots de titel van 'Hoofdstad van de smaak' draagt, is genoegzaam bekend. De afgelopen zomermaanden kreeg dit nog een extra dimensie door onze lancering van de 'gierzwaluwterrassen'.

Natuurpunt Hasselt-Zonhoven diende vorig jaar een biodiversiteitsproject in bij de provincie, om de gierzwaluw als adoptiesoort van Hasselt optimaal te ondersteunen. Dit werd integraal goedgekeurd en gevalideerd. Vandaar het opgezette project **"Gierzwaluwterrassen"**.

Blijven plakken op een gierzwaluwterras om die speciale luchtacrobaten te spotten werd voor veel Hasselaren en bezoekers een aangenaam tijdverdrijf. Gedurende de drie maanden dat deze intrigerende Hasseltse geadopteerde vogel in ons luchtruim zijn kunsten vertoont, hebben we een aantal terrassen in de binnenstad officieel omgedoopt tot **"gierzwaluwterras"**.

Placemats en bierviltjes met info over de gierzwaluw werden als communicatiemiddel naar het grote publiek gebruikt. Ook werden de stadswachters en de stadsgidsen hierover opgeleid.

Jos Coteur

Bedoeling van dit ganse project was immers om zoveel mogelijk gegevens over die broedplaatsen te verzamelen, om op die welbepaalde plaatsen bijkomende nestkasten te gaan hangen en zo de populatie optimale mogelijkheden te bieden om zich uit te breiden.

Zelfs onze **"Virga Jesse"** verleende haar steun aan dit nobele project. De ganse binnenstad is immers volledig versierd en daar komen heel wat hoogtewerkers aan te pas. Die mensen gaan dan ook, bij het verwijderen van de versieringen, die bewuste nieuwe nestkasten ophangen.

We hebben alle meldingen verwerkt en in kaart gebracht, zodat op heel wat nieuwe locaties er weldra nieuwe nestkasten zullen prijken.

Hasselt zal wat van 'look' gaan veranderen . . . als je omhoog kijkt tenminste, enkele meters boven de winkeletalages. Maar die kleine ingrepen zullen de skyline van Hasselt totaal niet veranderen.

De gierzwaluw, koning van het luchtruim, tijdelijk in Hasselt !!!!

Mieke Philips

Maandag 28 juni had de stad Hasselt, in samenwerking met onze afdeling van Natuurpunt, voor de 3de keer op rij een gierzwaluwavond georganiseerd. Onze voorzitter, Jos Coteur, gaf een mooie inleiding gedurende een half uurtje ten beste. Het was een zwoele zomeravond en we waren maar al te blij dat de mensen van de stad Hasselt ons ondertussen een verfrissing aanboden. Met een groep van 23 trokken we de stad in, om de nestverblijven van die leuke diertjes te observeren. Schepen van leefmilieu, Michiel Liefsoens, was ook van de partij. In het mooie, oude, grote schoolgebouw van het St-Jozefscollege, waar al jaren een stevige kolonie gierzwaluwen verblijft, zagen we de luchtacrobaten dan ook in- en uitvliegen. Prachtig om zien! Achteraf had een leuk cafeetje achter het stadhuis, speciaal voor onze groep zijn deuren geopend en ons verrast met hapjes en drankjes tegen een democratisch prijsje. Heel tof en zeker voor herhaling vatbaar!

Voor mij persoonlijk staat het krijsend (gierend) geluid van de gierzwaluw synoniem voor mijn zomergevoel! Tegen half april komen de eerste gierzwaluwen vanuit Zuid-Afrika aan en cirkelen dan bij goed weer boven ons huisje. Ze zoeken hier bij ons hun nest van vorig jaar terug op (in oude gebouwen, onder dakpannen of spleten) om te broeden. Begin augustus vertrekken ze alweer terug met de jonge vogels richting Zuid-Afrika. Dat is dan stevast de dag dat ik mij altijd wat pips voel: de dag die mij doet beseffen dat de zomer al meer dan half voorbij is. Ik mis hun gekrijs dan ook enorm.

Enkele anekdotes die ik u niet wil onthouden:

- Een week later, op 2 juli, had ik thuis in mijn tuintje een groepje vrienden uitgenodigd (in onze straat bevinden zich minstens 3 nestplaatsen). Het was weer een zwoele warme avond met een gekrijs van jewelste van onze gierzwaluwen. De ideale zomeravond!

De gierzwaluw is sowieso al een mysterieuze vogel omdat: -hij snelheden van 120 km/uur kan halen- de vogels die niet broeden tot 1500 meter hoog in de lucht blijven vliegen- ze per jaar wel eventjes 500.000 km vliegen (5 x de afstand van de aarde naar de maan) enz.....

Gierzwaluw

Maar wat ik zo bijzonder mysterieus vind: om 22.15 u. die avond bij mij thuis, circuleerde er een kolonie van minstens 40 à 50 gierzwaluwen luid krijsend boven onze hoofden. Plotsklaps, 22.25 u. en geen enkele gierzwaluw meer te bespeuren en even plots muisstil! Mijn bezoekers werden er zelf stil van! Nu, dit ritueel doet zich elke avond voor. Ik stel mij dan ook de vraag: hoe communiceren deze dieren? Het is net of één aanvoerder in geheime krijstaal zegt: slaaptijd en «whoep», iedereen onder de dakpannen! Een ongelooflijk fenomeen waar jullie eens moeten op letten, misschien tijdens een drankje op één van de terrasjes van Hasselt?

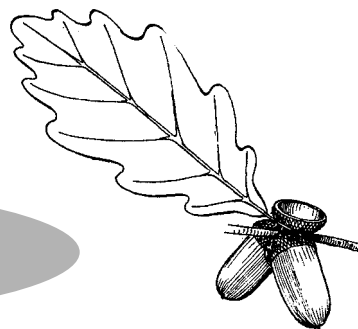
- Een andere avond, met andere vrienden, ook buiten rond de tafel. Deze vrienden (niet zo natuurminnend!) waren er heilig van overtuigd dat de gierzwaluwen krijsten omdat ze zo een dorst hadden! «Jawadde», waar halen ze het? Waarschijnlijk hadden ze zelf opnieuw dorst en was dit een hint voor mij bedoeld?

- Ook interessant: we weten ondertussen dat de gierzwaluw een zeer goed navigatiesysteem heeft en ook een efficiënt vliegvermogen. Dit weten ook de Nederlanders! Een groep studenten van de universiteit Delft, een stad in Zuid-Holland, heeft samen met een aantal biologen een microvliegtuigje gebouwd met verstelbare vleugels, naar analogie met de variabele vleugels van de gierzwaluw. De gierzwaluwen passen namelijk hun vleugels voortdurend aan de vliegcondities aan, o.a. de wind. Met dit microvliegtuigje willen ze echte gierzwaluwen ongestoord en constant in volle vlucht volgen. Indien in de toekomst de fabrikanten van passagiersvliegtuigen ook gebruik gaan maken van deze vliegtechnieken, waarbij met de vleugels bijgestuurd wordt, zou er alvast een aanzienlijke hoeveelheid brandstof gespaard kunnen worden!

Alvast goed (of liever iets beter) voor ons milieu!!!!

Activiteiten

tot eind december 2010

4 tot 10 oktober :

Week van het bos

Via een divers aanbod van bosactiviteiten informeert de 'Week-van-het-Bos' campagne op een speelse manier over de rol van bossen in onze maatschappij en de impact van bossen op ons leefmilieu. Bosliefhebbers doen hun best om het bos voor iedereen aantrekkelijk te maken. Meer weten:

www.weekvanhetbos.be

Dinsdag 5 oktober :

Bijeenkomst van de Werkgroep Beleid

We kijken naar de activiteiten binnen adviesraden, naar actuele dossiers, we blikken vooruit naar volgend jaar.

De bijeenkomst grijpt plaats bij Jos Coteur, Spoorwegstraat 159 te Hasselt. We beginnen om 20 u. en eindigen om 22.30 u.

Jos Coteur.

Donderdag 7 oktober :

Bestuursvergadering

Plaats: zolder Natuur.huis op het Domein Kiewit om 20 u. Einde om 22.30 u.

Natalie Henseler.

Zondag 10 oktober :

★4^e excursie van de paddenstoelencursus★

We exploreren het noordelijk deel van het Domein Kiewit. Samenkomst op de parking van het Domein aan de Putvennestraat te Hasselt om 9 u. Einde om 12 u.

Begeleiding: Gut Tilkin
(Limburgse paddenstoelenWG Mycolim)

011 72 59 24.

Dinsdag 12 oktober :

Bijeenkomst van de Werkgroep Redactie

Aanpak van ons tijdschrift: 'De Paalsteen' en onze digitale Flits.Paal.

Bijeenkomst om 20 u. in ons natuurpunt.huis op het Domein Kiewit.

Zaterdag 16 oktober :

Natuurbeheerwerkdag in ons amfibieënreservaat Tommelen.

We voeren verschillende werkjes uit: wandelwegen open houden, oevers van poelen open kappen enz. We verzamelen bij Jos thuis in de Spoorwegstraat 159 te Hasselt.

Begin 9 u. (of 13 u.), einde 16 u.

Je kan ook voor een deel van de dag komen: geef dan een seintje aan Jos of om juist te weten waar de werken plaats vinden (gsm).

Inhoudelijke coördinatie: Jos Coteur.
Technische coördinatie: Gilbert Hermans, & Ivo Vanvoorden.

Zondag 17 oktober :

Dagocht in de Hoge Venen

We doen er een rondwandeling van ca. 16 km in de gesloten zone van het oudste Belgische natuurreservaat; "La Réserve Naturelle Domaniale des Hautes-Fagnes".

Het gaat doorheen unieke biotopen, met hier en daar wat uitleg en toelichting door Frans Voets, gemandateerd C-zone gids door het "Département de la Nature et Forêts".

Daar we zones bewandelen die voor het gewone publiek gesloten zijn, de zgn. C-zones, moeten we de groep, zoals het reglement voorschrijft, beperken tot 22 deelnemers. Vandaar dat vooraf inschrijven verplicht is. Enkel de eerst ingeschrevenen kunnen mee. Daar de wandeling meerdere uren duurt en doorgaat in een uitgestrekt en ruw gebied, waar het weer op zeer korte tijd kan omslaan, is het noodzakelijk jezelf ter voorzien van picknick, warme en regenkleddij, stevige en waterdichte wandelschoenen of laarzen, eventueel verrekijker en fotoapparaat.

Honden zijn niet toegelaten.

We vertrekken op de carpoolparking te Diepenbeek (op- en afrit 30, E313) om 8.30 u.

Einde van de wandeling rond 16.30u.

Terug in Diepenbeek omstreeks 18 u. Indien gewenst kunnen de liefhebbers, na een gebruikelijk drankje, 's avonds nog samen eten (dit wordt 's ochtends afgesproken, zodat er qua vervoer rekening mee kan gehouden worden).

Vooraf inschrijven bij Frans Voets is vereist
 011 21 23 81.

Dan worden ook zowel vertrekplaats, GPS-coördinaten, routebeschrijving en GSM-nummer voor noodgevallen doorgegeven.

HOE TE CONTACTEREN:

Jos Coteur 0497 04 86 79,
jos.coteur@telenet.be;

Johan Royeaerd 0486 03 11 31,
johan.royeaerd@fulladsl.be.

Jan Wyers 0475 31 37 09,
jan.wyers@skynet.be.

Alida Vanholst 011 31 24 21,
alida.vanholst@skynet.be

Natalie Henseler 0478 71 31 67,
n_henseler@hotmail.com

Gilbert Hermans 479 81 77 20
gilbert.hermans@telenet.be

Ivo Vanvoorden 011 21 02 94
ivo.vanvoorden@telenet.be

Donderdag 28 oktober :

Najaarsoverleg

Twee maal per jaar is er groot overleg met alle mensen die mee de afdeling op het spoor houden. Zowat alle aspecten van onze werking komen hier aan bod. Het Najaarsoverleg grijpt plaats op de zolder van het natuur.huis op het Domein Kiewit te Hasselt. Aanvang om 20 u.

Einde om 22 u. Tijdens de pauze word een kort filmpje "Orchideeën op de Inca-trail" van Roald Roos getoond. De bijeenkomst wordt afgesloten met een natje-en-een-droogje.

Iedereen is van harte welkom.

Natalie Henseler

Zondag 7 november :

Hondenwandeling

Door de vallei van de Mombeek, gevolgd door lekker dampende koffie en een heerlijk zelfgebakken stukje cake.

Zorg dus dat je er bij bent!

De wandeling start en eindigt bij René thuis.

René Neutelaers, Steenberg 58,
St.-Lambrechts-Herk 011 31 52 58
of Alida Vanholst.

De zaterdagen 16-10, 13-11 en 11-12.

Watervogeltellingen in Midden-Limburg.
In samenwerking met het INBO.
Coördinatie en Johan Royeaerd,
of Jan Wyers

**Zaterdag 20 en zondag 21 november :
'Dag van de Natuur'**

Wij organiseren ons jaarlijks beheers-weekend. We nemen delen van het Domein Kiewit onder handen. We verwijderen woekerende exoten zoals Amerikaanse vogelkers en dito eiken.

We werken in verschillende ploegjes vanaf 9 u. tot 16 u. op zaterdag en van 9 u. tot 15 u. op zondag.

Plaats van afspraak: parking Putvennestraat, Domein Kiewit te Hasselt. Je kan vanzelfsprekend ook voor één of meerdere halve dagen mee je schouders onder het vele werk zetten. Inschrijven vooraf is vereist om de werkploegen te kunnen samen stellen.

Dit kan via Ivo Vanvoorden

☎ 011 21 02 94,
ivo.vanvoorden@telenet.be.

**Zondag 21 november :
Vijfde grote winterbarbecue**

Als dank aan al onze vrijwilligers voor hun inzet, voor de ontelbare uren en de massa energie die elk van hen investeerden in de werking van onze afdeling, organiseren we jaarlijks een grote barbecue. Deze gaat naar goede gewoonte door in het biolokaal op het Domein Kiewit. Aanvang om 17 u. met een aperitief. Wie minstens een halve dag komt helpen op het werkweekend van 20-21 november eet en drinkt gratis. De anderen betalen € 5 als tussenkomst in de drank. Vooraf inschrijven is wel noodzakelijk via Natalie Henseler.

**Donderdag 9 december :
Bestuursvergadering**

Plaats: zolder Natuur.huis op het Domein

Kiewit om 20 u. Einde om 22.30 u.

📍 Natalie Henseler.

**Zondag 12 december :
Gezinswandeling in Voeren**

We verkennen het golvend, bebost landschap van de Voerstreek in midwinter.

Verzamelen op de parking van de Colruyt op de ring te Hasselt (carpool) en dit om 13 u.

Terug aldaar omstreeks 18 u.

Zorg voor stevige wandelschoenen of laarzen bij nat weer.

📍 Johan Royeaerd

Wil zonnenroosje

Zaterdag 15 januari 2011

Watervogeltelling in Midden-Limburg.
In samenwerking met het INBO.
Coördinatie en 📍 Johan Royeaerd,
of Jan Wyers

Zondag 31 oktober is er op het Domein Kiewit de 'OPTIEKDAG'.

In de namiddag vanaf 14 u. zijn er demonstraties van foto apparatuur, verrekijkers en vogeltelescopen. Ook loepen voor het determineren van planten en mossen zijn aanwezig. Ervaren vogelaars en natuurgidsen laten je meekijken door hun toestel en geven tips.

De nieuwe Kite telescoop zal er worden voorgesteld aan het publiek. De ideale gelegenheid om eens te komen kijken als je jezelf of iemand anders een geschenk wil bezorgen.

Wil je meer halen uit je toestel, ook dan kan je terecht op de optiekdag met de fotografie workshops en ook de winnaar van de fotowedstrijd "ik zit in 't groen en ik hou van" die in en rond Kiewit heeft gelopen wordt dan bekend gemaakt. De deelnemende foto's zijn te bezichtigen in het bezoekerscentrum van Natuurpunt.

Jos Ramaekers, Provinciaalvoorzitter

Reisjes 2011 beloven ronduit schitterend te worden

Sinds 2003 hebben we met onze afdeling de goede gewoonte om korte reisjes te organiseren. En aangezien je goede gewoontes niet verandert, hebben we voor komend jaar ook weer een leuk programma ineen gepuzzeld. Meer zelfs: de voorbije 2-3 jaar hebben we zo'n indrukwekkende soortenlijsten kunnen verzamelen, dat we een aantal van die superregio's terug aandoen, nu deels op andere plekken. Daarenboven vallen zowel Hemelvaart als Pinksteren in 2011 in juni: ideaal dus zowel voor orchideeën als voor vlinders. En er komt meer en meer vraag naar iets langere reisjes, dus daar passen we ook een mouw aan. Een overzichtje vinden jullie hieronder. Neem jullie agenda's er dus alvast maar bij . . .

We starten in de **Paasvakantie** richting zee. Vier dagen lang (zaterdag **9 t.e.m. dinsdag 12 april**) verkennen we de krijtrotsen en kustmoerassen rondom Cap Gris Nez en Cap Blanc Nez tussen Calais en Boulogne. Wandelen en uitwaaien, met veel aandacht voor (zee-)vogels en ook voor schelpen en wieren, eens iets anders dan kalkplanten.

Op **9 en 10 juli** trekken we voor een weekend naar de Argonne, de bestemming van ons eerste reisje ooit. «Etang de Belval» staat tegen die tijd terug vol water en we bezoeken de afgesloten zone. En nog in de zomer trekken we voor een weekje naar het allermooiste vijvergebied van heel West-Europa: «la Brenne» in midden Frankrijk. Hier waren we één keer in april, maar tussen **vrijdag 15 en vrijdag 22 juli** kijken we er nu naar o.a. purper- en ralreigers, naar blauwe ijsvogelvlinders, naar tot 70 soorten libellen of naar tongorchissen.

Ook het najaar heeft nog iets leuks in petto: dan hebben we een herstwandeldreisje naar het oostelijk deel van de Vulkaaneifel. Van **zaterdag 29 oktober tot en met dinsdag 1 november** kuieren we tussen vulkaankraters, «Maaren», bossen en beekvalleien, met aandacht voor paddenstoelen en voor goede digestieven . . . Wat wil een mens nog meer . . . dan er zelf ook bij te zijn. Alvast tot dan !!

Die laatste zullen er natuurlijk wel volop bij zijn met **Hemelvaart** en **Pinksteren**: van **donderdag 2 tot zondag 5 juni** bezoeken we de mooiste kalkgraslanden in de Moezelvallei tussen Metz en Nancy. Met massa's heel zeldzame dingen.

Een week later combineren we het beste van de Hoge Vogezen met dat van de zuidelijke Elzas. Omdat het 500 km ver rijden is, trekken we er vijf dagen op uit: **vrijdag 10 tot dinsdag 14 juni** (een deel hiervan komen, kan echter ook). Veel heel speciale soorten hier, mét tal van wijn- en kaasdegustaties.

OPROEP STOP DE ACHTERUITGANG VAN DE BIODIVERSITEIT PLANT EEN "PLANT VAN HIER"

PLANTENVERKOOP

natuurpunt
Limburg

SOORT (hoogte in cm) PRIJS/ST AANTAL PRIJS

Ruwe berk (80/100) 	0,60 €		
Beuk (80/100)	1,00 €		
Brem (30/50)	1,20 €		
Zwarte els (80/100) 	0,70 €		
Es (80/100) 	0,60 €		
Gelderse roos (80/100)	0,70 €		
Haagbeuk (80/100) 	0,75 €		
Hazelaar (80/100)	0,75 €		
Hondsroos (80/100) 	0,75 €		
Hulst (40/60)	1,50 €		
Kardinaalsmuts (80/100) 	0,70 €		
Tamme kastanje (80/100)	1,00 €		
Zoete kers (80/100)	0,60 €		
Gele kornoelje (60/100)	1,00 €		
Rode kornoelje (80/100) 	0,70 €		
Wilde liguster (80/100)	0,70 €		
Lijsterbes (80/100) 	0,70 €		
Winterlinde (80/100)	1,00 €		
Meidoorn (80/100) 	0,70 €		
Ratelpopulier (80/100)	1,00 €		
Sleedoorn (80/100) 	0,60 €		
Spork (80/100) 	0,70 €		
Taxus (40/60)	1,50 €		
Veldesdoorn (80/100)	0,60 €		
Vlier (80/100)	0,60 €		
Inheemse vogelkers (80/100)	0,70 €		
Boswilg (80/100)	0,80 €		
Knotwilg (onbewortelde staken)	2,50 €		
Zomereik (80/100) 	0,80 €		
Zaden akker (voor 25 m²)	5,00 €		
Zaden meerjarig (voor 25 m²)	5,00 €		
Zaden vlinders (voor 25 m²)	5,00 €		
Nestkast voor mezen	10,00 €		
Vogel Voedersilo	9,00 €		
Lidgeld natuurpunt	24,00 €		
TOTALE PRIJS			

In het jaar van de biodiversiteit wil Natuurpunt Limburg de achteruitgang van onze fauna en flora onder de aandacht brengen.

Vele vrijwilligers zijn dagelijks in de weer om de natuurgebieden zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor onze beschermde soorten.

Maar met natuurgebieden alleen kunnen we de achteruitgang van de biodiversiteit niet tegengaan. Daarvoor hebben we ook jou nodig! Eigenaars van tuinen, tuintjes en balkons kunnen meehelpen om de achteruitgang van de biodiversiteit een halt te roepen.

Met **PLANTEN VAN HIER** in onze eigen tuin helpen we de natuur en onszelf. Vul dus als de bliksem de bestellijst in en bereid je tuin alvast voor op véél extra leven.

 "plant van hier" herken je aan dit logo

BESTELLEN

- Verstuur deze bestelbon per fax of per post naar Natuurpunt Limburg
- Of ga naar de website en vul daar de bestelbon in
- **Vóór 29 oktober 2010**

MEER INFO?

- Natuurpunt Limburg – Kiewitdreef 5 – 3500 Hasselt
- tel. 011 24 60 20 – Fax. 011 24 60 29
- info@natuurpuntlimburg.be - www.natuurpuntlimburg.be

PRAKTISCH

- Bij ontvangst van je bestelbon sturen wij geen bevestiging. Noteer datum en afhaalpunt in je agenda. Betalen gebeurt bij afhaling. Je krijgt dan ook de nodige plant- en zaaitips. Als je plantgoed komt afhalen met een open aanhangwagen, breng dan een doek of plastic mee om de wortels af te dekken.

AFHAALPUNTEN

Zaterdag 13 november '10 (10-12u)

- As** kerkplein te Niel-bij-As
- Beringen** bezoekerscentrum De Watersnip, Grauwe Steenstr 7/2
- Borgloon** stalling NP, Grootloonstraat 111a
- Bree** Stadsplein 1
- Diepenbeek** parking, Spoorstraat
- Lanaken** kinderboerderij Pietersheim, Neerharenweg 12
- Lummen** CBO Sint Ferdinand, Sint-Ferdinandstraat 1
- Peer** gemeentelijk recyclagepark, Industrieweg
- Schulen** parking station, Stationstraat

Zaterdag 27 november '10 (10-12u)

- Hasselt** Domein Kiewit, Putvennestraat,
- Leopoldsburg** gemeentelijke werkplaats, Michellaan
- Neerpelt** bezoekerscentrum Hageven, Tussenstraat
- Rijkhoven** omgeving apostelhuis, Bosselaar 11
- Tongeren** PIBO, Stint-Truidersteenweg 323

NAAM

ADRES

TEL of GSM

E-MAIL

AFHAALPUNT

Iris Tilkin
(reis Peru april 2010)

Wedervaren in Peru

Op donderdag 29 juli heeft op de ons zo vertrouwde zolder Iris Tilkin het aangedurfd om haar wedervaren "*in den vreemde*", meer bepaald in Peru, onder de aandacht te brengen van een schare vrienden, kennissen en Natuurpunter.

Met vriendin Ilse Fripont vertrok ze, gelukkig vòòr de eruptie van de IJslandse vulkaan, vanuit Amsterdam naar broertje-lief, die ze inmiddels al twee jaar enkel nog maar in twee dimensies had gezien.

Na een voorspoedige reis en landing in Lima, kon de cultuurschok niet groter zijn. Met een tweemotorig propellervliegtuigje, amper die naam waardig, reisde het versterkte familie-gezelschap onmiddellijk door naar de voet van een bergketen in de Andes.

In een bonte waaier van opnamen schetste Iris ons een beeld van de 3 bodemgebonden habitats, woonaccomodatatie, kleding, voeding en gebruiken.

Gezeten op bokkige ezeltjes spraken beide bezoeksters elkaar voortdurend moed in als de viervoeters weer wat te dicht naast de diepe ravijnen liepen - gelukkig hielp het ook! In een kort tijdsbestek ging de klimtocht tot 2.300 m. met dan een verplichte duik in het hoogst gelegen meer ter wereld. Na een nachtje rust in een nulsterrenhotel daalde het gezelschap weer af tot het zeeniveau - de gidsen en de geoefende stappers deden dat geheel op eigen schoeisel!

Dat de dames - plaatselijk gepromoveerd tot koninginnen - bij het bezoek aan de tweede biotoop - de jungle - op veel steun mochten rekenen van de gids en de bevolking kon blijken uit de beelden van hun boottocht naar vrijwel voor westerlingen ontoegankelijk gebied. We kregen zelfs een Iris te zien zoals we haar niet kennen: vervaarlijk zwaaiend met een machete ging ze lianen te lijf. En in een plaatseijk visrestaurant lieten beide dames zich de rivierverse vis duidelijk smaken.

Hoewel paradijselijk mooi, had hun bezoek toch ook een schaduwzijde. Dat waren de slums van Lima en omstreken, waar de populatie op peil blijft door misleide jonge meisjes al snel moedertje te maken, nadat ze argeloos hun vertrouwen hadden geschonken aan onbezonnen vaders in spe, die natuurlijk met de noorderzon verdwenen en zo uitzichtloze situaties bestendigden.

Broer Bart kwam langs als "*mystery-guest*" en hield eveneens een warm pleidooi om, mits een maandelijks financieel engagement die cirkel voor enkele verlaten moeders te doorbreken.

Als afsluiter kwamen eveneens nog twee onaangekondigde VIPS de aanwezigen begroeten - Bert & Ernie "*made in Peru*" -. Ook zo kan lokale kundigheid ondersteund worden en voor een schijntje voor wat je er hier voor kwijt zou zijn!

Tijdens de pauze en met wat hulp van Johan en een "*bereidwillige vriend*" - lees Tony - kon Iris de gasten ook laten proeven van enkele lokale specialiteiten: papaya en gevulde avocado en dipjes met pittige guacamole, alles tegen heel democratische prijzen en voor het goede doel.

Na een hardnekkig-storende IJslandse rookpluim raakte Iris met enige vertraging toch weer thuis, gepakt en bezakt en met een hoofd vol vurig te vertellen verhalen.

Bravo Iris! Een geslaagde avond die navolging verdient!

In het najaar zal Iris nog een fotoavond geven over haar eerste reis naar Peru. Hou je mail maar in het oog!

Zwanenzang

Er is een tijd van komen . . . en er is een tijd van gaan . . .

Iets meer dan 10 jaar heb ik redactie en «lay-out» van onze tijdschriften verzorgd : eerst de «Nieuwsbrieven» van Natuurreservaten, dan onze «Paalsteen» van Natuurpunt en ondertussen ook de «Roerdomp» en «Limbird» van onze Vogelwerkgroep-zaliger.

Met veel inzet, maar ook met veel genoegdoening heb ik de uiteenlopende artikels bijeen gesprokkeld en met veel plezier in een «plezante lay-out» gegoten.

Nu is het tijd dat er vernieuwing komt. Nu is dan ook de tijd gekomen om de fakkel - pardon, **de pen** - door te geven aan de jongere generatie.

Albert

Wij delen in de rouw van

* Nico Donné en Ilse Cupers en hun drie kinderen Sam, Wout en Lander bij het overlijden van Nico zijn moeder en vader. Louise Verlinden stierf na een lange ziekteperiode in alle rust op 2 juni en amper 7 weken later overleed Michel Donné onverwachts op 24 juli. Beiden waren nog geen 75. Eén ouder verliezen is al zwaar maar je beide ouders op zo'n korte periode moeten afstaan maakt het verlies nog lastiger. We wensen Nico en Ilse én de kinderen heel veel sterkte en moed om met dit dubbel verlies om te gaan en het hele gebeuren een zinvolle plaats te kunnen geven in hun eigen leven.

* De familie Andriessen-Ectors bij het overlijden van Leo Andriessen op 27 juli 2010. Leo was amper 69 en stierf na een langdurige ziekte. We kennen Leo als 'de wandelende bibliotheek' op de plantenwandelingen van de SAP, bij wie we steeds terecht konden als wij de plantennaam weer eens niet wisten.

Met Leo verliest Limburg misschien wel z'n meest gerespecteerde plantenkenner. Aan z'n familie, en in het bijzonder Ward, en aan Cecile Nagels, die steeds met Leo samen op wandeling trok, wensen we veel sterkte om dit te vroege heengaan te kunnen verwerken.

BEDANKT, BEDANKT Albert & Ghislain !!!

Beste vrienden Natuurpunters,

Het gebeurt niet vaak dat we in ons afdelingstijdschrift 'De Paalsteen' iemand écht in de bloemetjes mogen zetten. En het gebeurt nog minder vaak dat we twee mensen op eenzelfde moment willen bedanken voor al hun inzet - jarenlang - voor ons tijdschrift én voor heel wat andere aspecten van onze afdelingswerking. En toch is net dit nu aan de orde.

ALBERT STEENSELS is sinds dag één onze vaste eindredacteur van 'De Paalsteen'. Eigenlijk zelfs eerder al. Toen in 1999 de afdeling Hasselt, van wat toen nog Natuurreservaten was werd opgericht, was Albert de man die direct de redactie van een eigen afdelingsblaadje op zich nam. Twee jaar later, na de fusie tussen Wielewaal en Natuurreservaten, ontstond onze afdeling Hasselt-Zonhoven onder de vleugels van het nieuwe Natuurpunt. Albert bleef redactiesecretaris van wat vanaf 2002 onze 'Paalsteen' werd. Een oud symbool van vetes tussen Hasselaren en Zonhovenaren werd zo een symbool van samenwerking en eenheid.

Sindsdien is Albert steeds de eindredactie van ons afdelingsblad blijven verzorgen. En dat hij dit zeer stipt en met grote overgave deed (en tot op de dag van vandaag nog steeds doet) zullen jullie allen hebben kunnen vast stellen. De timing van de Paalsteen lag Albert steeds zeer nauw aan het hart en hij mag er terecht fier op zijn dat ons blad ook steeds bij het begin van elk nieuw kwartaal in de brievenbus lag. Ook inhoudelijk zorgde Albert voor een zo breed mogelijke inbreng: elk aspect van onze afdelingswerking kwam geregeld aan bod. En Albert liet niet na de betrokken mensen aan te porren om in hun pen te kruipen.

Maar ook de vormgeving schrijven we graag op zijn naam. Door een professioneel grafisch programma ontstonden veel meer mogelijkheden qua lay-out en tal van foto's (vaak van eigen hand) zorgden voor een luchtige en aangename bladschikking. Ook de infofolder van onze afdeling en de activiteitenfolder elk kwartaal kregen eenzelfde vormgeving mee.

In het kader van het doorgeven van een aantal bestuursfuncties aan nieuwe mensen vanaf 2011 heeft Albert aangegeven ook de eindredactie te willen doorschuiven. Albert trekt ook stilletjes aan naar de 4x20, zoals de Fransen dat zo bescheiden zeggen en dan mag er al eens tijd zijn voor andere dingen. Hoewel, stoppen doet hij niet, want Albert blijft de ledenadministratie bijhouden en blijft voor ons (digitaal) archief zorgen.

Naast Albert willen we ook **GHISLAIN DUCHATEAU** van harte danken voor zijn, even goed, jarenlange inzet binnen onze afdeling. Ook van bij dag één zorgt Ghislain ervoor dat alles wat wij neerpennen in deugdelijk Nederlands wordt omgezet. Zo heeft hij al die jaren lang de teksten in de Paalsteen gecorrigeerd en (steeds weer?) onze zelfde fouten verbeterd. Maar ook de afdelingswebsite kon jarenlang rekenen op tijd en inzet van Ghislain om actueel gehouden te worden. Als webmaster zorgde hij er niet enkel voor dat teksten snel op de juiste plek werden ingevoegd, maar Ghislain leverde ook zelf geregeld materiaal aan. Soms teksten, een andere keer artikeltjes en soms eigen foto's. Het regelmatig vernieuwen van de thuispagina lag hem steeds nauw aan het hart.

Vanaf september nemen nieuwe mensen onze vernieuwde afdelingswebsite over en in dit kader heeft ook Ghislain aangegeven zijn taken liever aan andere mensen door te geven. Daardoor ontstaat ook wat meer tijd voor de vele andere engagementen waar Ghislain een groot deel van zijn tijd en energie in investeert.

Namens de hele afdeling en zeker namens de vele mensen die steeds van de inzet van Albert en Ghislain hebben mogen gebruik maken, willen we beiden bijzonder hartelijk danken voor al die jaren van onverdroten ijver. Heel hartelijk bedankt voor alles !!!

Met vriendelijke natuurgroeten,
Jos Coteur & Johan Royeaerd

Wil je de Paalsteen voortaan nog krijgen...

geef dan je e-mailadres door !!!

Beste vrienden Natuurpuntleden en beste sympathisanten,

We leven (gelukkig) in een tijd waarin het «*groen bewustzijn*» steeds wijder om ons heen grijpt. Iedereen kijkt al wel eens naar zijn of haar ecologische voetafdruk. Ook als afdeling proberen we onze impact op onze leefomgeving zo minimaal mogelijk te houden. We leven tevens in een wereld waarin communicatie meer en meer digitaal verloopt. Ook tijdschriften en contactbladen willen minder papier- (en boom-) verslindend zijn en vervangen gedrukte kopij door digitale. Vrijwel iedereen beschikt tegenwoordig over een computer, of dan toch over een e-mailadres. En tenslotte - en niet in het minst - willen we onze schaarse financiële middelen zo goed mogelijk besteden. En waar kunnen we onze afdelingscenten beter in investeren dan in meer en betere natuur voor ieder van jullie en voor iedereen om ons heen.

Een «*papieren Paalsteen*» slokt massa's geld op, méér dan al onze subsidies samen. Daarom heeft het afdelingsbestuur, na overleg met het hoofdbestuur, beslist om vanaf januari 2011 ons afdelingsblad 'De Paalsteen' niet langer per post te verzenden, maar te vervangen door een digitaal blad. Dit zal regelmatig verschijnen (tweemaandelijks) en zal een combinatie vormen tussen het huidige kwartaalblad en de maandelijkse digitale Flitspaal. Ook zal het als PDF en in kleur verzonden worden, zodat het bestand voldoende klein blijft om veilig in uw mailbox te belanden.

Wil je vanaf 2011 ons afdelingsblad nog ontvangen, dan is het essentieel je e-mailadres door te geven aan - ***steensels.albert@mobistar.be*** - en dat vòòr 15 december 2010. De wet op de privacy verbiedt immers om mails te sturen naar mensen die daar zelf niet om gevraagd hebben. Wie nu reeds Paalsteen of Flitspaal digitaal krijgt hoeft zijn mailadres niet nog eens door te geven. Voor wie geen e-mail heeft en ons blad toch graag per post blijft krijgen, is er geen probleem: geef ook dit door aan Albert en we blijven jullie het blad onder omslag toesturen.

We realiseren ons dat dit alles even wennen zal zijn. Indien je dus later merkt geen Paalsteen meer in je (digi-)bus te krijgen dan kun je nog steeds Albert een seintje geven. Daarenboven kunnen nog altijd alle Paalstenen op onze website door iedereen geconsulteerd en "gedownload" worden.

Met vriendelijke natuurpuntgroeten,
Jos Coteur en het afdelingsbestuur.

Lichtenknecker Optics NV

*Specialist in natuurskijers, verrekijkers, telescopen, microscopen.
Kuringersteenweg 44, 3500 Hasselt
Tel.: 011/253052 Fax: 011/250090
Openingsuren: ma-vr. 12-18u; 1e en 3e za vd maand 10-12u*

Natuurgebieden

Een gift storten voor aankoop en uitbreiding van onze natuurgebieden? Het kan, door te storten op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt Nationaal. Vermeld bij jullie storting het projectnummer: hierdoor komen de gelden ook direct toe aan het betrokken natuurgebied. Vanaf de som van € 30 wordt u hiervoor een fiscaal attest bezorgd.

Colofon

Natuur.Paalsteen is het driemaandelijks contactblad van afdeling Hasselt - Zonhoven van Natuurpunt vzw. Alle leden van de afdeling krijgen het blad gratis.

Redacteur	Albert Steensels
Redactieraad	Ghislain Duchâteau Jos Coteur Johan Royeaerd Luc Vandenbosch
Realisatie	Digi-King Baai op Diepenbeek 2-4 B-3500 Hasselt
Opplage	900 ex.

Lid worden van Natuurpunt Hasselt-Zonhoven kan door storting van € 24 op rekening 001-5071333-55 van NP Hasselt-Zonhoven met vermelding van je naam en adres.

Bestuur

Dagelijks bestuur

JOS COTEUR (Voorzitter + Werkgroep Natuurbeheer)
Spoorwegstraat 159, 3500 HASSELT
☎ 011 27 02 49 en 0497 04 86 79 - jos.coteur@telenet.be
JOHAN ROYEAEERD (Ondervoorzitter + Interne Werking)
Koningsbergweg 89, 3520 ZONHOVEN
☎ 011 80 35 25 en 0486 03 11 31 - johan.royeaerd@fulladsl.be
LUC VANDENBOSCH (Penningmeester)
Vrijwilligersplein 4, 3500 HASSELT
☎ 011 72 66 36 - luc.vandenbosch@partenamut.be
NATALIE HENSELER (Secretariaat)
Nikolaas Theelenstraat 37 bus 1, 3500 HASSELT
☎ 0478 71 31 67 - n_henseler@hotmail.com

ALBERT STEENSELS (Ledenadministratie)
Muggenstraat 50 bus 7, 3500 HASSELT
☎ 011 22 90 02 - steensels.albert@mobistar.be
MIKE PHILIPS (Werkgroep Communicatie)
Paters Adonsstraat 8, 3500 HASSELT
☎ 011 27 10 80 en 0497 50 73 47 - mieke.philips@telenet.be
GHISLAIN DUCHÂTEAU
Eendrachtlaan 3, 3500 HASSELT
☎ 011 22 86 25 - ghislain.duchateau@telenet.be
RAF NULENS (webmaster en Werkgroep Natuurbeheer)
Dilikensweier 14, 3600 GENK
☎ 089 34 00 87 - raf.nulens@gmail.com
KRIS GABRIËLS (webmaster)
Dilikensweier 14, 3600 GENK
☎ 089 34 00 87 - krisgabriels@gmail.com
FRANS VOETS (Werkgroep Activiteiten)
Kempenhof 22, 3500 HASSELT
☎ 011 21 23 81 en 0495 17 22 23 - voets.smeets@telenet.be
KRIS VANGRIEKEN (Werkgroep Natuurbeheer)
Holrakkerstraat 134 3510 KERMT
☎ 011 87 28 33 en 0494 84 56 41 - kris.vangrieken@telenet.be
JAN WYERS (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
Viartenstraat 19, 3520 ZONHOVEN
☎ 011 81 55 33 en 0475 31 37 09 - jan.wyers@skynet.be
BART WURSTEN (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
Peter Benoîtstraat 22 bus 4, 3500 HASSELT
- ndundu@zol.co.zw
LUC SWENNEN
Vredestraat 41, 3500 HASSELT
☎ 011 28 17 43 en 0473 20 42 21 - luc.swennen@simac.be
KATJA ROGGEN (Werkgroep Beleid)
Oudstrijderslaan 14, 3500 HASSELT
☎ 011 24 20 83 - katja.roggen@skynet.be
IRIS TILKIN (Werkgroep Communicatie)
Berenbroekstraat 48, 3600 GENK
☎ 011 21 45 53 en 0479 22 02 36 - iristilkin@hotmail.com
TONY FROYEN (Werkgroep Communicatie)
Roermondlaan 18, 3500 HASSELT
☎ 011 72 02 07 en 0475 35 83 26 - tony.froyen@telenet.be
INGE VANDEBEEK (Werkgroep Communicatie)
Donkeindeweg 134, 3520 ZONHOVEN
☎ 0473 74 03 50 - muze@live.be
SONJA DE LANGE (Werkgroep Communicatie)
Vredestraat 41, 3500 HASSELT
☎ 011 28 17 43 en 0473 20 42 21
ALIDA VANHOLST (Voorzitter Kern Herk-en-Mombeek)
Jukstraat 27, 3500 Sint-Lambrechts-Herk
☎ 011 31 24 21 - alida.vanholst@skynet.be

Kern Herk-en-Mombeek

ALIDA VANHOLST (Voorzitter) zie hoger
☎ 011 31 24 21 alida.vanholst@skynet.be
JOS PUTZEYS (Secretaris + Penningmeester)
☎ 011 31 62 97 josef.wolfs@yucum.be
RENÉ NEUTELEERS (Conservator Herk & Mombeek)
☎ 011 31 52 58
GEORGES MEWIS (Co-conservator Herk & Mombeek)
☎ 011 31 24 21 georges.mewis@skynet.be

Natuurgebieden

- Rode Vijvers (projectnr. 8824):	CHRIS ONKELINX
- Wijvenheide (projectnr. 8064):	CHRIS ONKELINX
- Domein Kiewit (projectnr. 8855):	JOS COTEUR
- Tommelen (projectnr. 8144):	RIK JACOBS
- Mombeekvallei (projectnr. 8815):	RENÉ NEUTELEERS